

MIGRÁCIÓS SZEMLE

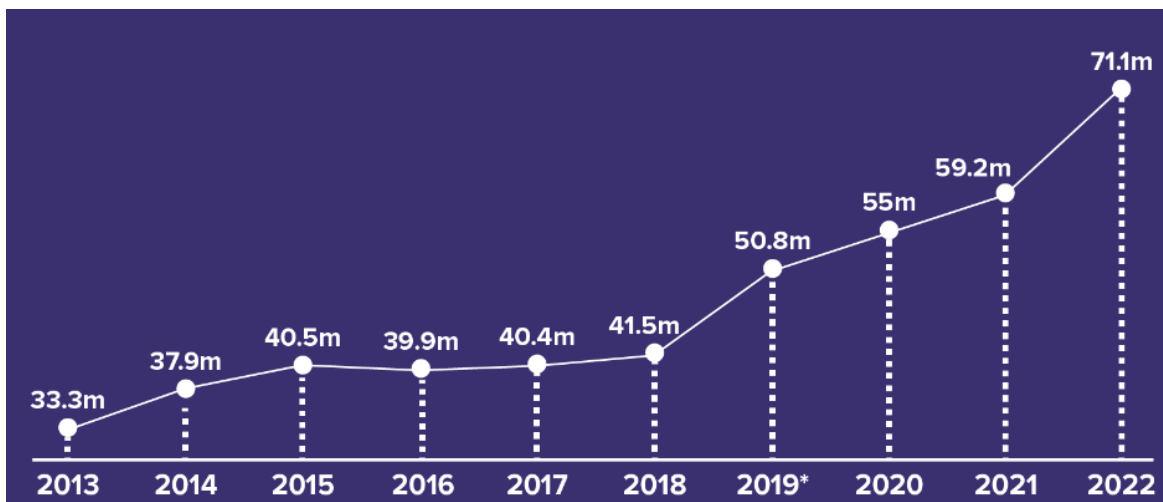
Több mint 71 millióan kényszerültek lakóhelyüket elhagyni 2022-ben

2023 májusában jelent meg a GRID 2023, a Norvég Menekültügyi Tanács (NRC) Belső Elvándorlást Figyelő Központjának (IDMC) éves beszámolója az országokon belüli kényszermigráció (displacement) globális trendjeiről. A tanulmány arra világít rá, hogy 2022 végén világszerte 71,1 millió ember élt belső menekültként – ez 20%-os növekedést jelent a 2021-es adatokhoz képest és a valaha mért legmagasabb szám. Konfliktusok és erőszak miatt 62,5 millióan, természeti katasztrófák miatt pedig 8,7 millióan kényszerültek elhagyni otthonaikat.

Forrás: [Internal Displacement Monitoring Centre: GRID 2023 Internal displacement and food security Global Report on Internal Food Displacement, 2023](#)

A belső menekülthelyzet aktuális alakulása

2022 év végén 71,1 millió belső menekült élt a Földön, ami 20%-os növekedést jelent az előző évhez képest és a valaha mért legmagasabb érték. A belső menekültek alapvető szükségletei kielégítésének költsége 2021-ben világszerte 21,5 milliárd dollárt tett ki. A harci cselekmények elől elmenekült személyek száma majdnem megduplázódott az előző évvel összehasonlítva, és 28,3 millió főre duzzadt. Az ukrajnai háború miatt 16,9 millióan kényszerültek belső migrációra, ami a valaha mért legmagasabb szám egyetlen országban. Az El Niño harmadik éve okoz áradást Pakisztánban, Nigériában és Brazíliában, míg aszályt Szomáliában, Etiópiában és Kenyában; mindennek következtében 2,1 millióan kényszerültek belső elvándorlása.

1. ábra Belső menekültek száma éves bontásban

Háborúk és egyéb erőszakos cselekmények következtében 62,5 millióan kényszerültek 65 országban belső menekülésre, míg a fennmaradó 8,7 millió főnek 88 országban természeti katasztrófák miatt kellett lakóhelyet változtatni. A belső migráció globális jelenség, azonban a lakhelyüket kényszerből elhagyók közel háromnegyede 10 országban él: Szíria, Afganisztán, a Kongói Demokratikus Köztársaság, Ukrajna, Kolumbia, Etiópia, Jemen, Nigéria, Szomália és Szudán.

Az elmúlt 10 év tendenciáit megvizsgálva Afrika szubszaharai részén, a Közel-Keleten és Észak-Afrikában mérték a legmagasabb számát a belső menekülteknek. Kelet-Ázsia és a Csendes-óceáni térség kivételével világszerte növekszik a belső migrációval érintettek száma. A természeti csapások sújtotta Fülöp-szigeteken, Madagaszkáron, Dél-Szudánban, Indonéziában, Malajziában és Vietnámban is magas az otthonukat kényszerből elhagyók száma. A 2022-es természeti csapások miatt bekövetkező migrációt közel száz katasztrófa-esemény váltotta ki.

A belső migrációval összefüggő éhínségek és élelmezési kihívások

Az élelmiszerhiánnyal sújtott országok zöme a belső elvándorlás okozta nehézségekkel is küzd. 2022-ben a Kongói Demokratikus Köztársaságot, Nigériát, Afganisztánt, Etiópiát és Jement sújtotta leginkább az akut élelmiszerhiány. Ezekben az országokban több mint 26 millió belső menekült él. Az élelmezésbiztonság szintjét rontja, hogy Ukrajna és Oroszország, a két nagy gabonaexportőr között háború dúl. Mindez kedvezőtlenül érinti a globális ellátási láncokat.

A fegyveres konfliktusok és az élelmiszerhiány a természeti katasztrófákat megelőzve a leggyakoribb okai a belső elvándorlásnak. Gyakran a fegyveres konfliktusok egyben az élelemhiány kiváltó okai, mivel egyrészt lehetetlenné teszik az élelem eljuttatását a lakossághoz, másrészt a földek megművelését is ellehetetlenítik. Szíria élelmezésbiztonsága például pont emiatt romlott. A Kongói Demokratikus Köztársaságban pedig sok esetben fegyveres csapatok fosztják ki az élelmiszersegélyekkel teli tárolókat. Jemenben 20 millió ember élelmezését akadályozzák a 2018 óta dúló, intenzív városi harcok, így a kikötőkből sokszor nem jutnak el az ENSZ-segélyek a rászorulóknak – ez pedig a belső migrációt is gerjeszti. Nigériában a Boko Haram iszlamista terrorszervezet támadásai veszélyeztetik az élelmezésbiztonságot. Dél-Szudánban a harcok és az élelmiszerhiány miatt közel egymillióan kényszerültek lakhelyük elhagyására 2022-ben. Egyes tanulmányok a klímaváltozás következtében terméketlenné vált talajt és az aszályok terjedését, mint az élelemhiány egyik kiváltó okát is megemlítik, azonban Dél-Szudán esetében a fő okok a korábban felsoroltak, mivel a termőföldeknek csupán 5 százalékát művelik meg az országban.

Természeti katasztrófák, mint belső migrációt kiváltó tényezők

A természeti katasztrófák következtében belső menekülésre a legtöbben Pakisztánban kényszerültek. Áradások miatt az ország 10 százaléka került víz alá, aminek következtében 8,2 millió személy vált belső menekültté. A Fülöp-szigeteket sújtó tájfun következtében 3,9 millióan kényszerültek elhagyni lakóhelyüket, azonban közel 95 százalékuk három héten belül visszatérhetett otthonába.

Megoldási javaslatok és példák

Ahol van vásárlási lehetőség, ott a feltételhez nem kötött készpénzsegély a leghatékonyabb támogatás a lakóhelyüket elhagyni kényszerülők körében. Egyébiránt élelmiszersegély, illetve azok számára, akik tartósan maradni kényszerülnek, a beilleszkedésüket segítő és a megélhetésükhöz szükséges készségfejlesztő programok és beruházások jelentik a legnagyobb segítséget. Különösen hasznos, ha munkalehetőséget is tudnak számukra biztosítani. Kolumbiában egy sikeres program keretében ötvözték a migránsok humanitárius megsegítését a szociális védőháló kiépítésével. Szudánban – 2022-ben, a 2023-as polgárháború előtt – egy ENSZ fejlesztési program során a belső migránsok számára gazdálkodási lehetőséget biztosítottak földmogyoró és gumiarábikum termesztéssel.

Összegzés

Az IDMC-tanulmány kiemeli, hogy a belső migránsok száma folyamatosan növekszik. Sohasem kényszerültek még annyian a saját országukon belül lakhelyük elhagyására, mint 2022-ben. Rámutat, hogy a legfőbb kiváltó okok, mint a fegyveres konfliktusok és az élelmiszerhiány gyakran egymás következményei. A jelentés egyik fontos megállapítása, hogy a globális jelenségek sokszor a lokális krízisek kiváltásában is szerepet játszanak. Az orosz-ukrán háború miatt például jelentősen akadozott a gabonaexport világszerte, amely aztán számos afrikai és közel-keleti közösség számára okozott gondot. A természeti katasztrófák – mint az El Niño jelenség – pedig több kontinensen is belső migrációra kényszerítik a lakosság jelentős részét. A tanulmány megoldási javaslatokat és követendő példákat is megemlít, melyek lényeges eleme a problémák helyben orvoslása, az igényekhez illeszkedő segélyezési rendszerek és programok létrehozása, valamint az időálló és fenntartható módszerek alkalmazása.

A szemlézett publikáció nem feltétlenül tükrözi a Migrációkutató Intézet munkatársainak álláspontját.